

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Szerző:

Nagy István

81-32

BUDAPEST,

"1959"

Forrás:

1944

Személy

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Dimantuli Napló
1959. Dec. 15.

A Szent István körúton magányos katoná fázósan húzta szemébe sapkáját. Botladozó léptei akadoztak a járdán szétszórt törmelékben. Ugy érezte felbukik a súlyos csöndben és beleszagol a sötétségbe, mint agyig súlylyedt szekér a fekete, sáros agyagba.

Budapest fudoklott. Szederjes ajkán mind sűrűbben tört fel hörgő hangja. Lázverte sikolya szűkölve szakadozott tüdejéből, vergődött, de élni akart. Agya felett ott virrasztott álig gombolt szürkeségben a kilátástalanság.

A jeges szél — a Duna felől vágatató — a nyugatnál kapaszkodott össze a Váci útról rohanóval és vinnyogó kavargással rohant a pályaudvar kivert szemű, vasvázas várótermének.

Bent az egyik teremben fegyveres alakok ügyelegtek az izzadságszagú lámpafényben. A kurtá vezényszavak belevesztek a telefonok zörgésébe. Mindenhol ajtócsapkodás, lábdobogás. „Kitartás, éljen Szálasi!”, majd ismét vezényszavak és csoportok indultak különböző irányba. A várócsarnok előtt félig civil, félig katonaruhás karszalagosok topogtak. Egyik másik nagyokat szippantott a kabátujjába húzott markában tartott nedves esikkből. A fegyveres pártsszolgálat tagjai voltak. Örködtek. Néha az esőverte falakról hulló vakolat csattanva fröccsent a tócsában, aztán csend lett. A karszalagosok odaforították fejüket, belebámultak a sötét-

be. Nem láttak semmit. Csak az eső koppant szomorúan, kitarlóan és a szél nyikorgatta az árva lámpavasakat.

A légiriadót még nem fújták le. Bombázók — igaz — nem jöttek ezen az estén, csak egy-egy vadász húzott magasan valamerre. A budai irányba hódító katoná felnézett a sötét felhőkre, keresve a hangot — talán visszahívni, hogy ne menjen egyedül — aztán tovább lépegetett.

Ilkoviitsnál járt már — lehetett tíz óra. Hirtelen mozdulattal átvágott az úttesten a pályaudvar felé.

— Allj! Ki vagy!

Csattant egy hang a bejárati ajtó felől.

— Kiss Károly szakaszvezető.

— Három lépést előre! Allj! Zsold-könyvet, kimaradási engedélyt, vagy szabadságos levelet!

— Nyiltparancsom van.

— Mutassa!

Zseblámpája kopott kék fényénél be-
lenézett a papírba. Pecsét, aláírás rendben van. Mehet!

És a géppisztolyos nyilas puskája csövével nyomott egyet a katoná jobb csipője tájékán, jelezve, hogy a három csont csillag felett az „Árpádsávós” szalag a sarzsi. Pedig csak ruhának volt. Budapest „gyepüin” a „rögvalóság” talajának művelését ilyenekre bízta Szálasi.

A szakaszvezető tovább lépett. Már a berozsdált villamossínnek között tocso-

gott — körülötte ázott falevelek buk-fenceztek a szennyes esővízben —, amikor egy mélyen ülő árnyék megmozdult a Váci út egyik kapualjában. Alak-talan tömege bizonytalanul lapult a fal-tövéhez. Megindult, majd egy-két lépés után megállt, szinte észrevétlenül, bán-tóan, félelmetesen.

A katoná is áttért az utca másik felére. Észre vette a közelgő ár-nyékot. Talán kíváncsiságból, vagy a szokatlan jelenség láttán kelt érdeklő-désből behúzódtott egy bevett kirakat deszka tákolmányai mögé, mintha sejt-tené, hogy utat kell engedni a setten-kedő árnyéknak, pedig nem is állt út-jában.

Csontig soványodott, kivehetetlen arc-vonású teremtés imbolygott, majdnem odaragadva a járdához. Magára dobált ruhája rongyokban lógott testén, fej-kendője alól csapzott hajpamacsot té-pett az eső. Bizonytalan léptekkel kö-zeledve a katonát tartó kirakat előtt megállt. Riadtan nézett előre, hátra, közben melléhez szoritotta kezében lévő bugyrát. Remegve suttogetta — mintha önmagának mondaná — ... na még egy kicsit... itt a téren átmegyünk... aztán... jó helyen leszünk... ne félj!

Hirtelen rakétafény hasított a nyirkos sötétségbe, iver az asszony, meg a ka-tona felé hajlott. Az asszony a karján tartott rongycsomóhoz kapott és nyö-szörögve hátrált, míg szaggatott mozdu-latai közben ruhája redőiből, gombó-

sárga csillag villant elő a rakéta vörös fényében. Az asszony nem tudta tartani magát, húzta a terhe, ereje fogytán volt, mecsúszott, bele akart kapaszkodni egy esőcsornóba de az hangos csörömpöléssel leszakadt.

Ebben a pillanatban mellette termett egy karszalagos.

— Allj, vagy lövök!

Ziháló kétségbeesés toltat a nő ajkára:

— Kérem én!...

— Nem tudja, mi a rendelet?!

— Riadó alatt az óvóhelyen kell tartózkodni!

— Honnan jön?!

— Anyámhoz igyekszem. Beteg. Orvosságot viszek.

— Ne hazudjon! Mit tart a kezében? Feketézik mi?

Aztán egy lépést tesz az asszony felé, deréksziján összekocannak a kézigránatok.

— Mutassa, mit visz!

Megragadja a ruhába burkolt terhet és kitepi az asszony kezéből.

— Ne, ne! — csuklik fel az asszony. Vékony fehér karjai szinte bevilágítanak az éjszakába, amikor görcsösen nyúl a rongycsomó után.

— A gyermekem! A gyermekem! — sikoltja. Ne bántsák!

Az „Árpádsávos“ magasra emeli a esomagot. Az anya feléje nyúl, de durva ütés éri a kezét. Az asszony erejének utolsó maradványával, a kölykét féltő vad villogó tekintetével, veti magát gyermeke után. Az ugrás pillanatában rongyaiba kapaszkodik a szél és megvázza az egyszál cernán lógó sárga csillagot.

Az állig felfegyverzett kölyök rekedt ordítással üvölt:

— Te... te... zsidó vagy! Pizkos szemét!

Toporzékolva rugdalta a halomba hordott sáros törmeléket és a kezében tartott gyereket magasra emelve, düh-től fröcskölő ordítással belevágta a szélverte nyúlórsra ázott falevelek közé.

Tompa puffanás, gurgulázó röhögés a gyilkolási ösztön. Kiteleltetésének képes vigyorgása keveredik a sikoltani nem tudó asszony zihálásába, aki segítséget kérne, mentené gyermekét, önmaga megalázásával mit sem törődne, gyermekéért megtenne mindent.

Már nyúl is utána, amikor egy rúgást kap és oda rogy gyermeke mellé.

A „honmentő hős“ nyilas vérben forog szemmel rúgásra emeli lábát, kapkodva húzza géppisztolya závarját, amikor hatalmas ütést kap kiálló arccsontjára.

Bambán bámul az előtte állóra, pillanatra megtántorodik majd visszaiutne, de erre már nincs ideje.

A szakaszvezető pillanatok alatt megragadja a géppisztoly markolatát, biztos fogással kitepi a kölyök kezéből és csövével fogva messze dobja a sötét éjszakába. Aztán üt... megint üt... Csattanás és a karszalagos torkára forrt hörgéssel terül a földre, derékszijáról szerte gurulnak a kézigránatok.

A szakaszvezető felhajtja pisztolyáskája fedelét és óvatosan a helyére csúsztatja fegyverét.

A földön fekvő anya körmeit mélyen vágja szikkadt bőrébe és remegve kaparja gyermekét magához. Nem tudja

mű történik körülötte. Bár közelében játszódik a párharc, mégis messzinek, nagyon messzinek érzí a menekülési reményét. Az egyik már a földön fekszik, de nem tudja mit akar a másik. Görcsösen fogja rongyokba burkolt gyermekét. Csúszva próbálja tovább vonzolni testét és minden fájdalmát, rongyokba burkolt gyermekével együtt. Szívében magzatának elmosódott mosolya nyílal, de tehetetlen mozdulattal csak a foszlányokban lebbenő ruha-csomót markolássza, amelyben nyivákoló nyöszörgéssel sir a piciny anyja remegő érintésére.

— El... el... el innen suttogja. Fel akar állni, de nem tud.

A szakaszvezető hozzájuk lép. Óvatosan felemeli a gyermeket, bal karjára veszi, jobbával a minden ízében remegő szerencsétlent emelgeti és noszogatja.

— Na... jöjjön... ne féljen! Nem bántom.

A roskadozó alak révülten néz a semmibe. Remegve nyúl gyermeke után, vékony rongyain szinte áthallik szíve verése. Lassan térdre emelkedik, gyűrött arcán az alázat és a fájdalom bárázdái mélyülnek.

Köszönetet rebegne, de hangja elfulad.

— Hova igyekszenek?

Az asszony túl mutat a téren és dermedt karja élő kérdőjelként ülik a sötétben.

— Jöjjenek, elkísérem magukat! És a gyermekkel a karján, nyomában a vándorzó asszonnyal elindult a jelzett irányba.

NAGY ISTVÁN